I
1200

1482-Ch Z

10

12004

Printed in Turkey

Վկայաբանութիւն սրբոյ Սու-սին Մարիանեայ :

Վերստին տպագրեալ հրամանաւ Տն̄ Յհ̄ննու Ա.րհի Եպ̄սի Ճ̄աբան Վ̄րդպտի և Պաշտպա-նող Պատրիարգի Կոստանդնու-պօլսոյ :

Ի Կոստանդնուպօլիս :

Ի Տպագրատանն Մաթէոս Դպրի .

ՌՄԾԲ Թվ̄ 1803 ապրիլ ի Ժ .

✤ Առ ընթերցօղս ✤

Ն Թ Լ Ր Ն Թ Ն Ռ

Նուս միանգամ և եթ ըզ հիանալի Պատմութիւն Սբյ Կուսին Մարիանեայ՝ ով ընթերցօղ, ըսքանչացեալ զարմանաս. Թէ որպիսի զօրութե յաղթեալ էցէ սա և ձեռըբակալ արա-րեալ ՚ի ներքոյ ոտից իւ-րոց զիշխանն դիւաց զսատանայ:

Որ և ՚ի յիշմանէ անուան միայն սորոյս հաւատով՝ հալածական լինի. և կատա

 րին

րին խնդիրք սրտից բազ
մաց . Թող թէ յորժամ
պահէ ոք 'ի ծոցի իւրում,
և կամ 'ի տան գլխաւորար
պատմութ͞ե սորա, երբեմն
ընթեռնլով . և կամ ուն
կընդրութ͞ե սրտի՝ լսելով 'ի
յընթերցողաց . որ իբր ըզ
համայնն պահելի է ։ Եւ
թէ զոր հայցուած ունի
'ի քէն վ͞ս տօնողաց ընթեր
ցողաց դրողաց և պահո
ղաց զայնչատակ իւր, կար
դամ և տեսա ։

Արքուհին Մարիանէ ։

ՅԵՏ ՅԱ

րութեան տն
մերոյ և փրկչին
յսի քսի՝ և փա
ռաց վերանալոյն յերկինս,
և գալստեան հոգւոյն սբյ
յառաքեալսն, որք քարո-
զեցին զբանն կենաց, և հա
լածեցին զդիւապաշտ մոլո

րութին յաշխարհէ , և լու
սաւորեցին զոգիս մարդկան
ածգիտութեն , որ և ես ծա
ռայս քո , ելի ՚ի խաւարէ
և եկի առ լոյսն քո . և լու
սաւորեցայ նորին գիտութե
լուսովն ։ Նա արդ՝ պատ_
մեմ հաւատացելոցն՝ զվը
կայաբանութի մրյն մարիա_
նեայ . և զնմ սքանչելիսն
զոր արարնա յանտիոք քա
ղաքի . այսև՝ զծնունդ և
զսնունդ նր որ ՚ի տղայութե .
և զկատարումն ։ Որ մրն
մարիանէ մեծի զաւակ ։ և
ծառ հայրն նր զնա յուսումն

արտաքին դրոց. և հեռա
ցուցեալ զնա ՚ի քաղաքէն. ժդ̄.
մղոնաւ. և շինեաց նմա սե
նեակ գեղեցիկ. և ոչ եմուտ
այր առնա՝ և ոչ ել: Եւ
կանգնեաց նմա հայրն նր̄
կուռս. և անուանէր մարիա
նէ յարգելանի անդ. և կայ
ին ծառայքն նմա ՚ի սպաս:
Եւ յորժամ իմաստնացաւ
և զարգացաւ ան̄ձն մարիա-
նէ, եւտես լոյս ծագեալ
ը̄ պատուհանն, զարմացաւ՝
զի ոչ էր այլ տեսեալ. և
ասէ՝ նա՛ է ա̄ծ որ զլոյսս
զայս արարեալ է. նա՛ է ա

րարիչ երկնի եւ երկրի․ եւ
ստեղծիչ ա̄մցուն եւ ես եր
կիրպագանեմ նմա եւ այլ ո՛չ
պաշտեմ զկուռս չա̄րծոց որք
են ձեռագործ որդւոց մարդ
կան։ Ն՛ ասէ ո̄րն մարիանէ
խոստովանիմ ես զհայր եւ
զորդի եւ զհոգին ս̄բ։ Ն՛
լուաւ հայրն նր̄․ եւ առէր
զնա․ եւ վ̄ն գթոյն հայրա
կանի՝ ո՛չ նեղէր զնա ՚ի պաշ
տօն կռոցն։ Իբրեւ եղեւ
երանելին մարիանէ ժ̄դ̄․
ամաց, եւ ուսանէր զիմաստու
թի̄, եւ իբրեւ լսէր երանե
լին զչարչարանս քրիստոնէ

իցն որ զբաղումս չարչարէ
ին վս անուանն քս. յա
ղօթս եկաց և ասաց. Տէ՛ր
դու գիտես զՄարդկային
բնութիւս որ տկար է. վս
մարդասիրութե քո՛յ գթա
ցիր որ և զօրացո՛ զիս. զի
և ես կցորդ եղէց նց. և
քեզ փառք յաւիտեանս ։
Եւ յայնմ հետէ ծագեաց
շնորհք որ հոգւոյն 'ի սիրտ
նր. և զայս իբր 'ի քս հաս
տատեաց որն ։ Յայնժամ
անօրէն թագաւորն դիոկ
ղետիանոս առաքեաց զկիպ
րիանոս եպիսկոպոսն բազում զօ

րոց յանուրոց. և ասէ՝ գնա
ցէ՛ք տանջեցէ՛ք զքրիստո
նեայսն . և արեամբ նոցա ներ
կեցէ՛ք զպարիսպ քաղաքին.
և եկն եհաս լիպրիանոս ա
նօրէնն 'ի քաղաքն անուրոց.
և եհար զվրանն իւր յեզր
քաղաքին . Եւ որդին մարիա
նէ՝ էր գնացեալ 'ի տուն
աղգի իւրում. և եկեալ էր
Թայր 'ի անենակ իւր. և ընդ
դէմ հանդիպեցաւ նմա ա
նօրէնն լիպրիանոս . և տե
սեալ զվայելուչ գեղ նո՛ր ,
ցանկացաւ նմա. և ասէ՝ ա
ծէ՛ք զնա առ իս . Թէ աղամա

է ,

է, կին առնեմ զնա. և
թէ ծառայ, գնոց գնեցից
զնա. և ինձ աղախին արա_
րից զնա: Նա՛ յորժամ կա
լան զնա՝ սկսաւ մին աղաչել
զած զուարթ երեսօք և
ասէ. ողորմեա ինձ ած և
մի՛ տար կորուսանել զհոգի
իմ. և մի՛ տար ՚ի ձեռն մար
դասպանին զանձն իմ. և մի՛
ընկենուր ՚ի շաղախումն. և
տալ ապականել զկուսութիս
իմ անօրինին. որ ո՛չ կեղծա
ւորին լսելիք իմ. և ո՛չ թու
լանայ բնութիս ՚ի չարէն. և
ո՛չ դրդի խորհուրդս իմ

'ի թշնամւոյն. փրկեսջ զարդարա-
ծոյ տր իմ յս քս՝ առաքեա՛
զհոգիդ սբ. տուր ինձ ի-
մաստութիւն խօսիլ առաջի թշնա-
մեաց իմոց. եւ տուր ինձ զօ-
րութիւն սբ զօրաւոր մանկանց
եւ զօրացո՛ զիս տր որ ան-
ահ եւ աներկիւղ առնեմ
պատասխանի զոր խօսին ըն
դէմ անօրէն բռնաւորին.
որ ըմբռնեն զանձն իմ: Հա-
կամ եմ սբ զոչխար 'ի մէջ
գայլոց. տր իմ յս քս օգնեա՛
ինձ. եւ քեզ փառք յաւիտեան:
Յայնժամ կալան զսբն մարի-
անէ եւ ածին զնա 'առաջի դա-

տուէորին. և ասեն՝ ոչ է աղ
ջիկս 'ի յազգէս մերմէ. այլ
հաւատայ 'ի քս զոր հրէայ
քըն խաչեցին և դատաւորն
յոյժ տրտմեցաւ և ասէ.
յո՞ր ազգէ ես. պատասխանի
ետ սբն մարիանէ և ասէ. ես
քրիստոնեայ եմ և 'ի մարդ-
կանէ կոչիմ մարիանէ. ասէ
լիկիանոս. զո՞ր ած պաշտես.
ասէ սբն մարիանէ. զարա-
րիչն երկնի և երկրի: Դա
տաւորն ասէ՝ յուսամ զու-
յանուն նազովրեցւոյն. ա-
սէ սբն մարիանէ. յուսամ
'ի նա այո՛ յուսամ 'ի նա. զի

կարօղ է փրկել զաղախինս
իւր յորոգայթից սատանայի ։
Իսկ հրամայեաց դատաւորն
զօրականացն պահել զնա .
և անօրէնն եմուտ ՚ի քաղաքն
զի զկուռսն զօրացուսցէ և
զարդարեսցէ՝ և զթագաւորն
գովեսցէ և զքրիստոնեայսն
սպանցէ ոմն զոչխար և օծցէ
արեամբ նորա զպարիսպ քաղա
քին ։ Իսկ նստաւ դատա
ւորն յաթոռ . և հրամայեաց
ածել զերանելին մարիանէ
առաջի իւր . ասէ դատաւորն .
ողորմեա՛ մանկութեան քում և
խնայեա՛ ՚ի գեղ պատկերի

 քոյ .

քոյ. զի լաւ է քեզ որ ցամ
կայն լինիս ա̃մցաւն։ Պատաս
խանի ետ տ̃րն մարիանէ և ա
սէ. գիտէ տ̃րն իմ յս̃ քս̃.
որ ոչ կարես փոխել զանունն
իմ յանօրէնութիս քո. զի ա
ւաքեաց տ̃ր զպօրութի իւր
ատիս. և զօրացոյց զիս զօ
րութե̃ տ̃բ հոգւոյն. զի զանձն
իմ մատուցից պատարագ
երկնաւոր թագաւորին.
Ասէ դ.ատաւորն՝ բազում
տանջանօք կորուսանեմ ըզ
քեզ եթէ ոչ լսես ինձ և
հաւատաս յա̃ծն իմ. և եթէ
լսես ինձ, թագուհի առնեմ

զքեզ․ և երանիս դու յամե
նեցունց․ և ազատիս յո̅ չի
կայ տանջանացդ։ Ո̅ր̅ն մարի
անէ ասէ․ ոչ երկնչիմ 'ի տան
ջանաց քոց․ զի հոգիիմ հաս
տատուն կայ առ ա̅ծ․ և ես
կամաւ իմով տամ զանձն իմ
'ի տանջանս․ զի եթէ մար
մինս ոչ տանջի, հոգիս ոչ
մտանէ 'ի հարսանիս երկնա
ւոր փեսային ք̅ի իմաստուն
կուսանսն․ քո̅ զանձն իւր վ̅ս
մեր պատարագ մատոյց․ և
ես պատրաստ եմ 'ի վկայու
թի ն̅ր․ զինա կնքեաց զա̅մ
զգայարանս իմ ս̅բ խաչիւն

իւրով։ Իսկ անօրէնն Լիպրի
անոս՝ հրամայեաց զերանե
լին մերկացուցանել և տան
ջել երկաթի գաւազանաւ.
և տանջէին անողորմ. իսկ
սրբն առ ոչինչ համարել ըզ
տանջանսն. ամբարձ զաչս իւր
յերկինս և ասէ. տր ած
իմ 'ի քեզ յուսացայ. մի՛ յա
մօթ առներ զիս. և մի՛ ծի
ծաղեսցին զինև թշնամիք
իմ նայեա՛ յիս տր՝ և փրկեա՛
'ի ձեռաց անօրինաց. զի դու
ես իմ յոյս և ապաւէն փըր
կիչ իմ։ Նա է դատաւորն.
հրամանաւ իմով տանջեցաւ

1200
9204-57

անձն քո գեղեցիկ. արդ ե
թէ լսես ինձ և հաւատաս
յանձն իմ, ես բերեմ բժիշկ՝
որ ողջացուցանէ զմարմինդ
քո։ Այս է միայն՝ չար խորհուրդ
խորհեալ ես. ոչ է պիտոյ
բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ. զի
իմ բժիշկն քս է որ հոգւով
և մարմնով զքեզ յամօթ առ
նէ կատաղի շուն կոյր և յի
մար. զի եթէ անձն իմ ոչ
տանջի, հոգի իմ ոչ պսակի
յերկնաւոր թագաւորէն.
դու ընդէ՞ր ոչ հաւատաս
յանձն իմ որ փրկէ զքո հո
գիդ և զմարմինդ յանշէջ

հր

հրոյն և յանքուն որդանցն·
բայց ես ասեմ քեզ· զի կը
ռոց քոց ես երկիր ոչ պագա
նեմ· զի ձեռագործ են որդ
ւոց մարդկան· և բնակարան
պիղծ դիւաց· և դու կամա
րար ս՟տնյի· այլ ես հաւա
տամ ՚ի տ՟ր յ՟ս ք՟ս· որ կարող
է փրկել զհոգի և զմարմին
իմ ՚ի ձեռաց քոց պիղծ և
գարշելի գազան· Թէպէտ և
դու չարչարես զմարմինս,
այլ յաւուր դատաստեան տ՟ն
մերոյ և փրկչին յ՟սի ք՟սի փա
ռաւորի հոգիս իմ անանց
պսակաւն· Յայնժամ դա

տաւորն բարկացաւ և հրա
մայեաց զերանելին կախել
'ի սանեանց. և երկաթի քեր-
ծօք քերել զմարմինն. իսկ
տ̃էրն համբերեալ զայս իւր յեր
կինս և ասէ. շուրջ եղեն զի
նև շունք բազումք. և դա
զանք անապատի պաշարեցին
զիս. և անօրենք անողորմ
չարչարեն զիս։ Տէր ես 'ի
քեզ տ̃էր յուսացայ. օգնեա
ինձ փրկիչ իմ. նայեա յիս և
փրկեա զիս 'ի բերանոյ առև
ծոց. տ̃ր ա̃ծ իմ տուր ինձ
զօրութի՝ և լուր աղօթից ի
մաց. և առաքեա զհոգիդ տ̃ր

աւիս . և պահեա՛ զանձն իմ
'ի շաղախմանէ անօրինիս . և
պարապեա՛ ամենակարօղ զօ
րութբ քո զանձն իմ զի յաղ
թեցից անօրինիս այս որ նե
ղեն զիս . զի որք յուսան յա
նուն քո տր՝ մի՛ ամաչեսցեն
յաւիտեան : Իսկ տանջօղքն
զարմանային ընդ համբերու
թի սրբյս . և ասեն ցդատա
ւորն . սա որ արհամարհեց
զհրամանս քո՝ ո՛չ կայ այլ տե
ղի ոգջ 'ի մարմնի նր . յայն
ժամ գաղտ արտասուեաց
անօրէնն և ասէ : Ոարիանէ՛
ո՛չ լուեալ հրամանաց իմոց .

ոչ ողորմեցար մարմնոյ քում.
արդ ողորմեա՛ց քեզ. և եր
կիր պագ չա՟ծոց իմոց. ապա
թէ ոչ երկիր պագանես, կրտ
րատեմ զմարմինդ քո՛ և մե
ռանիս անարգ: Պատասխա
նի ետ ս՟բն և ասէ. ո՛վ կռ_
րուսեալ և կուրացեալ մի
մարութ՟ 'ի ճշմարիտ լուսոյն.
թէ անձին իմոյ խնամ ածեմ,
հոգիս իմ ոչ պսակի: Յայն
ժամ ասէ դատաւորն. տա
րէ՛ք զդա 'ի խաւար բանտ մի
ներքին՝ զի անդէն մեռցի.
և առեալ տարան զնա 'ի բան
տըն. և դըրոշմեցաւ ս՟բն մարի

անէ զա՟մ զգայարանս իւր
խաչանման և ասէ. տ՟ր ա՟ծ՝
որ ստեղծեր զա՟մ արարածս
յոչընչէ, և դողան երկինք
և երկիր յահէ զօրութե՟ քոյ
որ զկապեալսն արձակեցեր
և զսուտս յամօթ արարեր՝ որ
անյուսից յոյս ես՝ և որբոց
հայր և այրեաց դատաւոր
ք՟ս ա՟ծ՝ ցո՛յց ինձ զզօրութի՟
քո. և ողորմեա՛ աղախնոյ
քում. զի 'ի հօրէ իմմէ մեր
ժեցայ. և դու ես հայր իմ
և մայր տ՟ր ա՟ծ իմ. 'ի քեզ
յուսամ զի դու ես յոյս կեն
դանեաց և մեռելոց փրկիչ

աշխարհի․ այլամ դատաստան
ընդ իս և ընդ ամ̃նյ և ը̅ կա
մարարսն̃ր զի յոյժ նեղե̃լ
եմ ես ՚ի բազում վշտաց սա
տի․ բայց զհոգիս իմ քեզ
յանձն առնեմ ա̃ծ իմ․ մի՛
թողուր զիս զի կորիցէ հո
գի իմ և թուլացի մարմին
իմ և զարհուրեացի յանօ
րինացս․ քեզ և փառս մա
տուցանեմք այժմ և յա̃ւի
տենս ամէն․ Նա դեմեա
րիանոս ծառայ ա̃յ գնացի
՚ի պատուհան բանտին և
ունկն դնէի աղօթից ս̃րբյն․
և յանկարծակի եղեւ այր

մի

մի 'ի բանտէն , և հեր նր
ոչ գազան վիշապի, և փայ
լատակունք յաչաց նր հատա
նէին . և'ի ժանեաց նր կայ
ծակունք . և'ի բերանոյ նր
ելանէր ծուխ ոչ 'ի հնոցէ
և ելից զբանտն ողջ բոլ:
Ես տքն մարիանէ զարհու
րեալ յերեսաց նր, եդ ծու
նր և եկաց յաղօթս առ տր
և ասէ . տր ած' որ լուար
ձայնի իմում և ցուցեր ինձ
զթշնամին իմ. և արդ' աղա
չեմ զքեզ տր իմ տուր ինձ
զօրութի' զի յաղթեցից սմա
որ կամի կորուսանել զիս:

Որ անհիմանալիդ և անտեսա
նելիդ էսա̃ծ՝ յորմէ գոյան
երկինք և երկիր և սանդա
րամետք. որ եդեր սահման
ծովու և ցամաքի և ոչ ան
ցանեն զհրամանաւ́ քո տ̃ր.
որ կոխեցեր զգլուխ վիշա
պին ՚ի յորդանան. և այժմ
խորտակեա́ զզօրութ̃ի սորա.
զի մի́ տիրեսցէ հոգւոյ ի
մոյ. այլ ամենակարօղ զօրու
թ̃բ քո՝ օգնեա́ ինձ զի յաղ
թեցից սմա, որ կլանել կա
մի զիս. և տանիլ յանդուն
դս դժոխոց. Նա́ յորժամ
երանելին սասաց զաղօթս

 զայս,

զույս, երբաց վիշապն զբե
րան իւր. և եկուլ զս͞բն մա
րիանէ. իսկ նա խաչանման
տարածեաց զձեռս իւր 'ի
փոր վիշապին՝ և ասէ. յ͞ն
ք͞ս որդի ա͞յ. որ իջեր 'ի
դժոխս և աւերեցեր զնա
խաչիւդ քով ս͞բվ, որ զա͞մ͞նյ
կոխեցեր և զարգելեալսն
'ինմանէ ամբողջ և անարատ
փրկեցեր, և այժմ աղաչեմ
զքեզ տ͞ր՝ բարեխօսութ͞բ ս͞բ
ա͞ծածնին և ա͞մ ս͞բց քոց.
փրկեա́ զիս 'ի կապանաց սա
րա. որ փրկեցեր զդանիէլ
'ի բերանոյ առիւծուցն, և

զե

զերիս մանկունսն 'ի հնոցէն,
որ ապրեցուցեր զԹեկղ 'ի
գազանացն, և զՇուշան յա
նօրէն ծերոցն՝ և զառաջին
սբյն և զընտրեալսն փրկե-
ցեր որք ճշմարիտ հաւա-
տով կարդացին զքո անուն
քո ք̃ս ա̃ծ իմ, աղաչեմ ըզ
քեզ, անվնաս պահեա՛ զիս
'ի վիշապէս: Յայնժամ պա
տառեցաւ վիշապն ահագին·
և սբն մարիամնէ երեւալ ամ
բողջ և անարատ 'ի դուրս·
ել Թէ, չէր անկեալ ամենե
ւին 'ի փորձութիւն չարին: Եւ
սկսաւ աւել սբն. գոհանամ

զքեն տ̅ր մեր յ̅ս ք̅ս. և եր
կիր եպագ և ասէ. Օրհնեալ
և փառաւորեալ ես ք̅ս ան
մահ Թ̅գ̅ր վէմ անկեան և
սիւն հաստատուն. խարիսխ
հաւատոյ և առաջնորդ կե
նաց և Թ̅գ̅որ հրեշտակաց.
մի՛ սասանեսցի միտք իմ.
այլ տուր հաստատութի ան
ձին իմոյ. զի տեսի զմ̅ խչայն
կործանեալ ՚ի վ̅ր երկրի:
Ս̅ա յայսորիկ փառաւորեալ
ես յաւիտեան Թ̅գ̅ր ան-
մահ. վէմ և հաստատութի
ւնցն՝ և պարիսպ ամրութե.
գաւազան յաղթութե և պը

սակ

սակս մարտիրոսաց՝ և ապա-
ւէն իմ տր ած. որ ես օրհ-
նեալ յաւիտեան։ Եւ յոր
ժամ կատարեաց զաղօթսն,
յարեաւ դեւն և կալաւ ըզ
ձեռն մարիամնեայ. իսկ սրբն
կալեալ զհերացն, եդ զաջ
ոտն ՚ի վր պարանոցի նր. և
առեալ մուրճ, ջարդէր ըզ
գլուխ նր՝ և ասէր. ե՛րթ
՚ի բաց յինէն լիրբ շուն.
ես բնակարան քսի եմ. և սի
րելի այ և անուն իմ գրեալ
է ՚ի դպրութն կենաց։ Եւ
իբրև զայս ասաց, յանկարծ
ծակի լոյս ծագեաց ՚ի բան

 տին.

տին. և երևեցաւ մ̃ր խաչն
քն̃ յերկրէս յերկինս հաս
տատեալ. և աղաւնի մի ապի
տակ ՚ի վր̃ գլխոյ նր̃. և ասէ
ցմ̃րն մարիամնէ. ով որ ըղ
վիշապն սպաներ և զծանիս
փշրեցեր և զկուսութի̃ քո
անարատ պահեցեր. ահա
պատրաստեալ է քեզ պսակ
փառ̃ց. և բացէ քեզ դուռն
դրախտին. զի հանգիցես
՚ի գոգն աբրահամու. վ̃ն զի
յաղթեցեր թշնամւոյն: Ով
ասէ մարիամնէ՝ զոհանամ
զքէն տ̃ր յս̃ քս̃՝ որ համբե
րութ̃բ քո կեցուցեր զմեզա

 ւորս.

նորս. և քո քաղցրութե̄դ-
բժշկեցեր զվէրս իմ. արդ-
փառաւորեմ զքեզ՝ որ մ̄բ
եօ և՚ի մ̄բան հանգուցեալ.
քաղցր և բարերար տ̄ր. և
օրհնեալ է անուն քո յաւ̂ի
տեան. Այ՛ անդէն խօսե
ցաւ̂ աղաւ́նին և ասէ. զոր
ունիս ընդ ոտիւք քո՝ հա́րց
և պատմեսցէ քեզ զա̄մ վ̄ս
գործոց իւրոց։ Այ՛ մարիա
նէ ասէ ցդևն. զի́նչ է ա
նուն քո ով պիղծ. և դևն
ասէ. բէեզղեբուղ իշխան
դիւ̂աց. և մ̄յն ասաց. ո̄պ
է ծնունդ քո. կամ ուստի

է սկիզբն քո. և դևն ասէ.
ո՛վ աղախին քի՝ Թեթևացո՛
զոտն քո 'ի պարանոցէ իմմէ.
զի փոքր մի հանգեայց. և
պատմեցից քեզ զամ. Իսկ
մարիանէ Թեթևացոյց զոտն
իւր 'ի պարանոցէ դիւին.
և ասէ դևն՝ ես եմ սողուն
նենգաւոր որդի նենգութեն.
հրեշտակ էի յերկինս. և
խռովեցուցի զարարիչն. և
ընկէց զիս 'ի փառաց իմոց.
և զզօրսն իմ անթիւ. Եւ
ես զադամ պատրեցի. զևա
խաբեցի՝ և հանի զնս 'ի դը
րախտէն. զաշխարհն ընդ ա

նիծիւք արարի. կայենի
զն զղբայրն սպանանել եւ տու.
եւ որդւոց նց պտուղընկէլ ըն
դստերացն կայենի. եւ յօրի
նեցի զկանայս 'ի մնկուրս եւ
'ի ծարուրս եւ'ի զարդս ոսկ
ւոյ եւ արծաթոյ. 'ի հիւսս
եւ'ի ծամակալս եւ'ի քծնութիւ,
մինչեւ բարկացաւ տծ եւ ջը
րասոյզ կորստեամբ ապակա
նեաց զերկիր. բորբոքեցի
զդատաստանն 'ի գործս չա
րութ. մինչեւ անկաւ հուր
եւ կործանեաց հրակիզմամբ.
ախտացուցի զյուդա արծաթ
սիրութ. եւ ետու մատնել

զյս՟ 'ի մահ խաչին . մոլորե
ցուցին զմարդիկն 'ի կռուս
ձեռագործս . և խափանեցին
զպաշտօնն մր՟ . մտանեմ 'ի
սիրտ մարդոյ և դնեմ
զնմ՟ չար ցանկութ՟ն . օտարա
ցուցանեմ զնս՟ աստուածու-
թէն . և տամ պոռնկել յօ
տար անկողին . խողխողեմ
զմանուկս յորովայնի . և
յեղձուցանեմ 'ի ծնունդս .
արկանեմ զքունս յաչս կա
նանց . և ըստեամբ ապակա
նել տամ զմանկունս և 'ի
հուր արկանեմ . կուրացու
ցանեմ զաչս արանց և կա-

նանց .

նանց, արկանել 'ի տառապանս
և խեղդել զինքեանս և 'ի
քար ընկենուլ կամ 'ի գետ.
գաղանացուցանեմ զսիրտ
մարդկան զի անարգեսցեն.
և սպանանեմ զաղքատն. և
ոչ տամ ողորմիլ. և 'ի ձեռս
տրտնջելոյն. անշահ առնեմ
յողորմութէն. ցնորեցու-
ցանեմ զմիտս աղօթականին.
կամ քնով դանդաղեմ. կամ
'ի բանս ճապաղեմ. և յաղօ
թիցն ունայն առնեմ. խս
տացուցանեմ զբարս մարդ-
կան. և անիծել տամ զօր
ծննդեան իւրոյ. և ոմանց

 անի

անիծել տամ զծնօղսն՝ և
զծնողաց զորդիսն. և բանս
առ ա՟ծ խօսիլ. ուսուցա-
նեմ սուգ անմխիթար առ-
նել՝ ի վ՟ր մեռելոյն և ապա
կանել զերեսս և խզել ըզ
հերս և բախել զկուրծս և
պատառել զհանդերձս և
հայհոյել զա՟ծ և անմխի-
թար սուգ առնել. մինչև
հեռացուցանել տամ զմե-
ռեալն յա՟յ. ժողովեմ ըզ
փատրունս և զպարս խա-
ղուց. և մոռանալ տամ զա՟ծ
յիշեցօք, երգմամբ, վաշ-
խիւք, տռկոսիւք, և ըլկա

նօք

նոք տար. ապճլոց · փաշխ̃ր հս
ամ եւ եմ կլեալ · բայց
յաղջկանէ միոյ կործանե
ցայ · քանզի տեսանեմ առ
ամա հանգուցեալ զք̃ն · և
առնէ զինչ և կամի · յո̃ջ
քան զգալ հոգւոյն ս̃բյ ·
և արդ լսեմ զձայն յերկ
նաւորացն · և տեսանեմ
զսա զի լի է շնորհօքն ա̃յ։
Լսէ սա է պտուղն արդա
րուե̃ · զի ո̃պ արուսեակ ե̃ն
աչք սորա · և ատամունք ո̃պ
կաթն · և պտուղ արդարու
թե̃ շրթունք սորա · և այսպ
ծառ է սա շնորհօքն ա̃յ ·

 և

և այժմ նշանաւոն ձէյ յաղ
թեաց ինձ. և զընկերն իմ
եսպան. և զիս կապեաց. և
զդրուանս իմ փշրեաց և յա
տակեաց. և ես այսպէս լամ
զի ՚ի հնգետասան ամեայ
աղջկանէ միոյ յաղթեցայ.
և զհայրն իւր և մայր և զամ
ազգատոհմն ես եմ խաբել
և կորուսեալ. իսկ սա ըղ
հետ երթեալ քնի, կապէց
զիս. և զամ ընկերս իմ կոր
ծանեաց. արդ զօրութի մեր
ոչինչ եղև. զի յաղջկանէ
միոջէ յաղթեցաք: Սբն
Մարիանէ ասէ ցդևն. ո՞ւր
է

է ծնունդ քո սաս ինձ.
ո՞վ ուսոյց քեզ պատերազմ
միլ ըն սրբոցն սոյ Յսէ դևն.
լուսաւոր են կամք քո. զի
մարդ է առ քեզ հոգին սր
սաս ինձ. և ես ասեմ քեզ
զնմ: Յայնժամ ասէ սրբն
Մարիամն. լուեալ պիղծ՝
զի ոչ կամիմ լսել բան ի
բերանոյ քումմէ. և իսկոյն
կապեաց զդևն նշանաւ սր
խաչին. և ի բանտին պատառ
եցաւ երկիր և էարկ ընդ
նա անդ և ասէ՝ երթ ի
խորս անդնդոց, մինչև յօրն
դատաստանին և ի քնի գա

 լուս

լուսոյն Լու՛ ՚ի վաղիւ. անդր՝
դատաւո՛րն հրամայեաց ա
ծել առաջի իւր զս͞բն մա
րիանէ. երանելին մէջ դայր
՚ի բանտէն, կնքեց զինքն նշա
նաւ՛ ս͞բյ խաչին ք͞սի. և ժո
ղովուրդք բազումք գային
տեսանել զնա, թէ զինչ
լինիցի։ Յայնժամ ասէ լիպ
րիանոս դատաւո՛րն ցս͞բն
մարիանէ. լո՛ւր ինձ և եր
կիր պագ չա͞ծոց իմոց։ Պա
տասխանի ետ ս͞բն մարիա
նէ. քեզ պարտ է երկիր
պագանել ա͞յ իմոյ. և սիրե
լի լինիլ առաքելոց և մար

գարէից, քան թէ պաշտել
զէութիւնս անմրցանչս ։ Ո՜վ
բարկացաւ դատաւորն եւ
ասէ․ կախեցէ՛ք զդա եւ քե
րեցէ՛ք․ եւ այրեցէ՛ք ջա-
հիւք եւ արարին ըստ հրա-
մայեացնց․ եւ այրեցին ըզ
մարմինն․ իսկ նա աղօթէր
ասելով․ անցաք մեք ընդ
հուր եւ ընդ ջուր, եւ հա-
ներ զմեզ 'ի հանգիստ․ քո․
փորձեցեր զիս, եւ ոչ գտեր
յիս անիրաւութի ։ Ո՜վ իս
կոյն կապեցան ձեռք դահ
ճացն որք տանջէին զնա․
ասէ դատաւորն՝ լո՛ւր ինձ

մարթանէ և երկիր պագ-
չածոյն. և որքն մարթանէ
առնէ. ոչ է պարտ երկիր պա-
գանել չածոց խլից և ան-
խօսից. մա զի կնքեալ քս
զհոգի և զմարմին իմ ոչ
մարգարիտ զքինչել ի փառաց
իւրովք։ Յայնժամ հրա-
մայեաց դատաւորին. ածն
մի մեծ ընուլ ջրով. և ջե-
ռուցանել հրով յոյժ. և
կապել զոտս և զձեռս նր.
և հեղձուցանել զնա յե-
ռանդն հրոյն. և սպասա-
ւորքն արարին ըստ և հրա-
մայեաց նր։ Իսկ որքն մա-

րի

րեանն հայեցաւ յերկինս
և ասէ. որ բնակեալդ ես
յերկինս քո՛ լո՛յծ զկապանս
իմ. զի քեզ մատուցից պա
տարագ օրհնութ. և օրհնե
ցից և սաղմոս ասացից քեզ
ո՛վ Թգ՛ւր փռց. և եղիցի
ջուրս այս ինձ 'ի մկրտութի.
զգաստացո՛ զիս 'ի փրկութե
քում. և եկեսցէ առ իս հո
գիդ՛ք և սրբեսցէ զջուրս
զայս առ 'ի մկրտութի ինձ և
զգեցո՛ ինձ զգեստ անապա
կան. և հաստատեա՛ զիս 'ի
հաւատս առաքինութե և լու
սաւորեա՛ զմիտս իմ. և լը

ւա՛

ւա՛ զիս ջրովս այսուհետիկ եւ
ջնջեա՛ զմեղս իմ. զի մկրտ
տեցայց յանուն հօր եւ որդ-
ւոյ եւ հոգւոյն սրբոյ. եւ քեզ
փառք յաւիտեանս ։ Նո՛
նոյն ժամայն եղեւ շարժումն
մեծ. եւ իջին աղաւնիք յերկ
նից. եւ ունէին պտուղ ձի
թենւոյ՝ ի բերանս իւրեանց.
յայնժամ լուծան կապանք
նր̃. եւ ել ի ջրոյն փառաւո
րելով զա̃ծ՝ եւ ասէ. տէր
թգ̃ր փառաց զվայելչութի̃
զգեցաւ. որ զօրութեց՝ լու
սաւորեցեր եւ արբեցու-
ցեր ինձ յաղբերէդ բժըշ

 կու

կուսթեան. փրկեցեր զիս
ի փրկիչ աշխարհի և ողոր֊
մեցար աղախնոյ քում. և
եղև ձայն յաղաւնոյն և
ասէ. ե՛կ մաքրիանէ՛ և հան
գի՛ր յարքայութին. քի ոչ.
զի անապականն և անթառամ
պսակացն արժանի եղեր.
երանի է քեզ. զի զկուսու֊
թիդ քո անբիծ պահեցեր.
Եւ առ ժամայն հաւատա
ցին յած արք և կանայք
հազար ոգիք։ Եւ յայն֊
ժամ անօրէն դատաւորն
հրամայեաց սպանանել զա
մենեսեան որք հաւատացին
յած.

յած․ ընդ նոսին և զսբն
մարիամու հրամայեաց գլ
խատել․ և երբև հանէին
արտաքոյ քաղաքին, ասէ
դահճին ցսբն՝ յառաջ
կալ զպարանոց քո զի հատից
զգլուխ քո․ և ինձ աղօթս
արա՝ զի տեսանեմ մերձ առ
քեզ զքս բազում հրեշտա
կօք ։ Ասէ մարիամու, եթէ
կամիս ե՛ւ զբայր՝ մնա՛ ինձ սա
կաւիկ մի․ և արարից ա֊
ղօթս վս քո․ և համբար
ձեալ դահճին զսուրն, ա
ղօթեաց և ասէ ։ Տր՝ որ
զերկինս և զերկիր հաստա

տե

տնցներ՝ լուր ձայնի աղաչա
նաց իմոց. զի որք յիշեն
զիս և կարդան և կամ գը
րեն զգիր չարչարանացիմոց,
ընծայեսցին մեղք նոցա։ Եւ
որք յուսով փափագին 'ի
վկայարան իմ գալով՝ կա_
տարեսցին խնդրուածք նոցա.
և որք անկանին 'ի դատաս_
տան և 'ի գործս ահագինս,
և յիշեսցեն զիս զտառա
պեալս, փրկեա զնոսա յամ
վտանգից նոցա։ Եւ որք յի
շեն զանուն իմ 'ի վկայա_
րանս, և որք գրեն զչարչա
րանս իմ, լուր տէր՝ և շնոր

հրամ նշ զհոգերդ մբ: Եւ
նոյն ժամայն եղև շար-
ժումն մեծ. և որք շուրջն
կային, ոչ կարէին հայիլ
ի նա. զի քո ի նմանութեն
ադամենոյ էջ առնա. և լոյս
մեծ ծագեաց նմա. և ետես
բաց երեսօք զտէրն փառաց.
և ասէ տէր ցմարիանէ. ող-
ջոյն քեզ զօրականէ իմ. այժմ
զօրացի՛ր համատարիմ ծա-
ռայ: Եւ երանելին Մա-
րիանէ ընթացաւ յոտս տն
և համբուրեաց որ նոնելով.
և ասէ՛ Տէ՛ր ամ ամենա-
կալ՝ աղաչեմ զքեզ. շնոր-

հեա՛ զխնդրուածս իմ. և
լո՛ւր ձ̃յնի քում. և տո՛ւր
հանգիստ ո̃մցուն որք կար
դան առ քեզ: Տէ՛ր աստ
ո̃ր՝ զա̃մ խնդրուածս քո
կատարեցից առաջի հրեշ
տակաց իմոց. Տէ՛ր աստ մա
րդկանէ՝ աղաչեմ զքեզ ո̃ր.
այժմ լո՛ւր ինձ՝ և կատա-
րեա՛ զխնդրուածս իմ. զի
որք կատարեն զյիշատակս
իմ, շնորհեա՛ նց̃ զթողութի
մեղաց. և որք ՚ի պատերազ
մի յիշեն զանուն իմ, պա
հեա՛ զն̃ս. և շնորհեա՛ նց̃
յաղթել թշնամեաց նց̃:

Տէ՛

Նա. ասէ Տէր՝ երանելի է
զոր դու յիշեցեր յաղօթս.
և զորս ո՛չ կարացեր յիշել՝
զայն ես շնորհեցից քեզ.
և որք լսեն և գան փափաքա-
նօք 'ի վկայարան քո, կա-
տարեմ զխնդրուածս նոցա.
զի որք պատուաւորեն նշխա-
րաց քոց, և կատարեն ըզ-
տօն վկայութեան քոյ, ո՛չ յի-
շեցից զյանցանս. և երանի
է քեզ և նոցա 'ի չարչարանս
քո՝ զոր դու յիշեցեր: Արդ
ուր և հանդիպի նշխար քո՝
և որք գրեն զգիր չարչարա-
նաց քոց և դիցեն 'ի վերայ

գլխոց իւրեանց, և աղաչեա-
ցեն բոլորով սրտիւ, կա-
տարեցից զխնդրուածս նց.
և եղիցի Թողութի մեղաց նց.
և հրեշտակք առցեն զգը-
լուխդ քո. և տարցեն զհո-
գիդ քո'ի դրախտն. և մար-
մինդ քո կացցէ յերկիրս
վս բժշկութե մարդկան:
Եւ անդէն բժիշկն ձգել
զսուրն և հատ զպարանոց
նր. և այսպէս կատարեցա-
սրբն Մարիանէ 'ի յուլիսի.
ԻԷ. 'ի փառս քնի մյ, ո-
րում փառք՝ յաւիտեանս
ամէն:

Սրբոյն Եփրեմի, յաղագս խոնար հութեան.

Արդ՝ ո՞չ ասէ առա քեալն. ամ խո նարհութբ զմիմեանս լաւ համարիլ քան զանձինս. Արդ՝ յամ ասել՝ յայտ է թէ բազում մասունք են խոնարհութեն. են ոմանք՝ որ սակաւ ինչ մասն ունին խո նարհութեն. և են՝ որք բա զում. և այլք զամենն: 1 Արդ՝ է նախ առաջին խոնարհու թի՝ որ քան զամ ոք, զինքն անարժան համարեսցի՝ ոչ

 մաք

մաքրաւորքն՝ որ 'ի մտնէ գովեցաւ : 2 Խոնարհութիւն է և հնազանդութիւն՝ որ զինքն 'ի ծառայի կարգի ունի և սպասաւորէ ընկերին · (որպէս ասէ առաքեալն) հնազանդ լերուք միմեանց երկիւղիւն քսի ·) 3 Խոնարհութիւն է և սուգ և արտասուք՝ որ ոչ համարի զինքն 'ի վարձկանի կարգի · Թէպէտ և առնէ առաքինութիւն · որպէս և տէրն ասէ Թէ) յորժամ զամ ինչ առնիցէք, ասասջիք եթէ ծառայք անպիտանք եմք :) 4 Խոնարհութիւն է՝ որ

 համ

համբերէ եղբօրն ՚ի ժամ
բարկութե. և զինքն համարի
յանցաւոր. քանզի զայրա
նալ և ընդդէմ դառնալ
հպարտութի է. որպ ասէ սո
ղոմոն.) այր ամբարտաւան՝
ոչ կարէ համբերել պատ
ժոց։) 5 Խոնարհութի է և
լռութի՝ որ ոչ համարի զինքն
յառաջ կալոյ արժանի, և
խօսիլ առաջի բազմաց. որպ
և տէրն ասէ) որ յանձնէ
խօսի, զփառս անձին իւ
րում խնդրէ։) 6 Խոնար
հութի է՝ յորժամ զընկերն
մեծարեն և զքեզ անտես

առնեն, զոր չտրտմիս և
տրտնջես. այլ ասես խոնար
հութ, թէ ես այժմ չեմ
բաւական զոր ունիմս. ոպ̃
և ասէ սողոմոն.) մի՛ ձկտիր
ընդ մեծամեծս. այլ ՚ի չա_
փու կալ զանձն քո. և ա_
ռաջի տ̃ն շնորհս գտցես:
7 Խոնարհութի է՝ որ ո՛չ ու
նի զընկերն ՚ի ծառայական
կարգի. այլ ինքն նմա սպա
սաւորէ. ոպ̃ և ասէ տ̃րն.)
որդի մարդոյ ո՛չ եկն պաշ
տօն առնուլ, այլ պաշտել:
8 Խոնարհութի է՝ յորժամ
տեսանես զ.յանցանս ուրուք

 և

և ո՛չ բամբասես . այլ զայս
ասես ,՛ թէ ես յանցաւոր
եմ . զայլ ոք ո՛չ կարեմ դա
տապարտել . (ո՟պ և տ՟րն ա
սէ) մի՛ դատէք . և ո՛չ դա
տիցիք ։) Զխոնարհութի՟ւն է
սիրել զընկերն . քանզի սի
րոյ պատուիրան են այսո-
քիկ , խոնարհիլ ընկերին .
հիւանդութե՟ն ցաւակից լի-
նիլ . ՚ի տրտմութե՟ն մխիթա
րել . զանձն ՚ի ծառայութի՟ւն
տալ . Իսկ հպարտն զայս
ո՛չ առնէ . և ո՛չ համարի զեղ
բայրն արժանի խոնարհիլ
՚ի նմա և ապաստաւորել նմա .

 այլ

այլ անարգ համարի. և զինքն
գեր 'ի վերոյ քան զնա. վն
այնորիկ գրեալ է, թէ) սէր
իբրև զաղ համեմիչ է ամ
առաքինութեց. և թարգնչ
'ի բաց ընկեցեալ է ամ ա-
ռաքինութի. 10 Խոնարհու-
թի է՝ որ զառաքինութի
մինչ առնես, ոչ ածես ըզ
միտս, և հպարտանաս. ոպ
փարիսեցին. այլ զոր մեղան-
չես՝ զայն ածես զմիտս.
և զքեզ յանցաւոր համա-
րիս և խոնարհեցուցանես
զանձն. ոպ առաքեալն
յանցաւոր համարէր զինքն

 և

և ասէր · հայհոյիչ էի և
թշնամանիչ · և դարձեալ
եթէ, զառ 'ի յետոյսն զա-
ռաքինութիւն մոռացեալ
եմ. և յառաջադէմսն նկր-
տեալ: Ո խոնարհութիւն է՝
յորժամ փառաւորեն ըզ-
քեզ մարդիկ. և պատիւս
տան, դու ոչ համարիս քում
անձինդ արժանեաց. այլ
զնմին փառաւորես. և գոհա-
նաս զարարչէն թէ այս 'ի
քո ողորմութենէդ եղև. և ոչ
ըստ իմում արժանեաց. որպ
ասէ Սողոմոն. որչափ 'ի մե-
ծութիւն անկանիս, 'ի խոնար-

 հու

հուշ կալ զանձն քո. և ա-
ռաջի տ͞ն գտցես շնորհս։
12 Խոնարհութ͞ի է՝ յորժամ
վշտի հանդիպիս, կամ նե-
ղութ͞ի հասանէ ՚ի վ͞ր քոյ,
և անարգէ ոք զքեզ, դու
ոչ տրտմիս. այլ գոհանաս
զա͞յ թէ, ես ոչ այսչափ մի-
այն, այլ բազում պատժոց
արժանի եմ ըստ իմում մե-
ղացս. և օրհնեալ է ա͞ծ՝ որ
արժանի արար զիս նեղութ͞ե
յանցաւոր կեանս՝ և ՚ի մահ-
կանացու մարմինս. ո͞պ ասէ
առաքեալն. հաճեալ եմ
ընդ նեղութ͞իս. և ը͞ն վիշտս.

և

և ը̅ չարչարանս․ յորժամ
տկարանամ, յայնժամ զօ-
րանամ։ 13 Խոնարհութի՛ է
և զգենուլ զգծուծ հան-
դերձ․ որ ո՛չ համարի զինքն
արժանի պատուական զգես-
տի․ քանզի մարդիկ փառս
'ի հանդերձից որսան․ որպ
և գրեալ է, մի՛ զգեստուք
խենեշասցուք կակղովք և
շուրջ պճնեցելովք․ որոց
գեղեցկութիւն է ապաշնորհ։
14 Խոնարհութի է՝ յորժամ
յերեկն հասանիս, գոհա-
նաս զայս թէ, բազումք 'ի
մարդկանէ՝ 'ի մէջ եալ՝ հա

 յա

լածեալք և կարօտ և ան-
հանգիստ են. իսկ ես որ
զհող ո՛չ եմ արժանի կոխե-
լոյ հաց ես տուր և կերակուր
և ա՛ւէր յեղեարց. և զօրս
խաղաղութ՟ անցուցեր. այդ-
քո ողորմութի՟ է. և ո՛չ ըստ
իմում արժանեացս. ո՟րպ և
մարգարէն ասէ. ո՛վ եմ ես
տ՟ր իմ տ՟ր՝ որ այսչափ սի-
րեցեր զիս ։ 15 Խոնարհութի՟
է՝ յորժամ կամիս առաքի-
նութի՟ առնել, ո՛չ համարիս
զքեզ բաւական սկսանել և
կատարել. այլ նախ յա՟յ
խնդրես օգնականութի՟, թէ

օգնեա՛ տկարութեան իմում.
զի կարացից առնել զհա
ճոյս քո. ո՜վ և տէրն ամէ
որ հաստատեալ է յիս և
ես ՚ի նմա, նա՛ բերէ պտուղ
յոյժ. առանց իմ ո՛չ ինչ կա
րէք առնել: 16 Խոնարհու
թիւն է՝ յորժամ զպյրանոյ
սիրտդ, դու արգելուս ըզ
ցասումն. և ո՛չ համարիս
զքեզ ընդդէմ դառնալ
եղբօրն. ո՜վ ասէ սողոմօն
յորոց բանի և եթ կայ խո
նարհամիտն. իսկ հպարտն
և յանդգունքն տայ սպառնա
լիանի: 17 Խոնարհութի է.

որ

որ ոչ միայն զայնոսիկ սիրես,
որ երեւելիք եւ փառաւորք
են ՚ի մարդկանէ, այլ յաղ
քատն խոնարհիս. եւ զա
նարգն մեծարես. եւ զպան
դուխտն մխիթարես. ոպ՟
եւ տ՟րն առնէր. պիղատոս
խօսէր, եւ նա չտայր ինչ պա
տասխանի. իսկ ընդ աւազա
կին բազում քաղցրութ՟ խօ
սէր. եւ պարգեւս տայր. եւ
յորժամ ելոյրքն աղաղակէ
ին, զտեղի առնոյր եւ հրա
մայէր կոչել. եւ մերձեցնել
յաչս նց՟, բանայր: 18խո
նարհութ՟ է՝ որ ոչ վարիս

հանապազ զ.քո կամօք. և
զոր զ.ու խնամանս՝ զայն մի
այն գիտես ըզդորդ, այլ խո
նարհիս և հարցանես. և
խրատ ուզես յառաջնոր-
դաց և՛ի գիտնականաց. ոմ
մովսէս՝ որ խրատուն յո-
Թորայ ոչ անլուր եղև. և
ոչ ասաց եԹէ ես մարգարէ
եմ. և չեմ քո բանիցդ կա
րօտ։ 19 Խոնարհութի է՝ որ
յամ զ.ժրօզ նրաց զարհու-
րիս և պատրաստիս. և ոչ
հպարտանաս և ասես եԹէ,
ինձ ոչ կարէ յաղԹել. վս
այսորիկ ասէ առակսն.)

փշրեն զմիտս իմաստնոց
ապաւնալիք. իսկ հպարտն
յանձն ապաստանի յորդ-
դայթ անկանի. 20 Խոնար-
հութի̅ է՝ յորժամ կատարես
առաքինութի̅, եթէ աղօթս,
եթէ պահս, եթէ ողորմու-
թի̅, եթէ այլ ինչ, ոչ խոր-
հիս եւ ասես թէ, զայս յիմ
զօրութե̅ն կատարեցի, այլ
յա̅յ օգնականութե̅ն. ա̅պ
ասէ առաքելոյն.) ոչ ես,
այլ շնորհքն ա̅յ որ յիս.
21 Խոնարհութի̅ է՝ որ ոչ դու-
քեզէն մատչիս յառաջ եւ
առնուս աստիճան առ̅ ի̂ել

քան զոր ունիմք , այլ կը
ճեցեալ յառաջնորդացեալ
ցիս . (Ըստ այսորինակ առն ա
ռաքելային .) ոչ որ զանձն ըն
ծայեցուցանէ նա է ընտ
րեալ : (Իսկ դարձեալ գրէ .
անձամբ առեալ պատիւ .
և ոչ յԱյ :) և մարգարէն
ասէ . (Ես և ոչ առաքեցի .
և նոքա ընթանային :)

Արդ՝ հիմն ամ առաքինու
թեն խոնարհութիւն է . և
յորժամ զամ ստանայ առա
քինութն ՚ի գլուխ հանիցէ ,
յայնժամ կատարեալ լինի
մարդն . և ամ մեք խոնար

հու

հուրբ հաւծոյ եղեն այ. որվ ամբարտահամ խոնարհեցեր և ասէր. հող եմ և մոխիր. և վս այսորիկ գլուխ նահապետացն եղև: Ն՛ դաւիթ ասէր. ես որդն եմ և ոչ եմ մարդ, և այլն. վս այսորիկ ընտրեցաւ յայ:

Լ. յորդս ասէ և եսայի. վայ ինձ զի մարդ եմ. և պիղծ շրթունս ունիմ. և վս այսորիկ ածաբան կոչեցաւ 'ի մարգարէսն. Լ. յորդ և պետրոս ասէր. 'ի բաց գնա յինէն տր. զի այր մեղաւոր եմ ես. և վս այսորիկ վէմ

կո

կոչեցաւ և զփականս երկ
նից ընկալաւ ։ Նոյնպէս և
յօհաննէս առնէր. Չեմ ար
ժանի լուծանել զխրացս
կօշկաց նր. վս այսորիկ մեծ
կոչեցաւ ՚ի մարգարէսն. և
արժանի եղև զքս մկրտե
լոյ ։ Նոյնպէս և պօղոս ա-
ռնէր. ես եմ տրուպն առա
քելոց. և վս այսորիկ յեր
կինս թռեաւ. և դրախ-
տին եղև տեսող։) Նոգ-
խոնարհութին է գլուխ ա-
ռաքինութեան. վս այսորիկ ա
սէ մարգարէն. Պատարագ
այ հոգի խոնարհ ։ Եւ

 մերձ

Մերձ է տր առ այնոսիկ՝ որք
մաշեալք են սրտիւք. և ըզ
խոնարհս հոգւով կեցու-
ցանէ ։

Նյ՟ սողոմոն ասէ. ա՟ծ ամ
բարտաւանից հ.կառակ կայ.
տայ զշնորհս խոնարհաց ։

Նյ՟ եսայի ասէ բանիւն տն.
ես յո՞ հայեցայց, եթէ
ոչ, ՚ի հեզս և ՚ի խոնարհս.
և յայնոսիկ՝ որք դողան ՚ի
բանից իմոց։ Նյ՟ նոյն ինքն
տրն ասէ. որ բարձրացու-
ցանէ զանձն, խոնարհես
ցի. և որ խոնարհեցուցա
նէ զանձն, բարձրասցի.

Ո՜վ առաքեալն ասէ ․ մի՛
ամբարտաւանիք ․ այլ ընդ
խոնարհս զիջանիցէք ։ Ո՜
՚ի վարդապետացն ասացեալ
կայ վկայութիւն մեծ խոնարհու-
թեան ․ զի չէք այնպիսի սի-
րելի Այ , ոչ սիրտ մը ․
և հոգի խոնարհ ․
Ո՜ քանի փառք յաւիտենս
Ամէն ։

Հրաժարումն .

Հրաժարիմք ՚ի սատանայէ
եւ յամ խաբէութէ
նորա . ՚ի պատրանաց
նորա ՚ի խորհրդոց նորա .
՚ի գնացից նորա . ՚ի չար կամաց
նորա . ՚ի չար հրեշտակաց նորա . ՚ի
չար պաշտօնէից նորա . ՚ի չար

կա

կամարարութ ն՟ր · և յա՟մ չար
զօրութէ ն՟ր հրաժարելով
հրաժարիմք ։

Զայս երիցս կրկնէ՝ երեսն ՚ի յա
րևմուտս և ձեռսն ՚ի կոր ունելով
և ապա դառնայ յարևելս և ծնկա
նի՝ զդաւանութիւն ուղղափառ հա
ւատոյ՝ բացագլուխ և ձեռնա
մած կերպիւ և ասէ ։

Խոստովանիմք և
հաւատամք ամե
նակատար սրտիւ
զՀայրն Ա՟ծ ա
նեղ անծին և անսկիզբն ·
այլև ծնօղ որդւոյ և բղ
խօղ հոգւոյն ս՟րբոյ ։ Հ՟ատամք

ՐՂ

զՄիածինն Աստուած՝ անեղ ծնեալ՝ և սկսեալ 'ի Հօրէ նախ քան զյաւիտեանս. ոչ յետոյ և ոչ կրտսեր. այլ որքան Հայրն Հայր՝ ընդ նմին և Որդին Որդի։

Հաւատամք զՍուրբ Հոգին՝ անեղ՝ անժամանակ. ոչ ծնեալ՝ այլ բղխեալ 'ի Հօրէ. էակից Հօր և փառակից Որդւոյ։

Հաւատամք զՍուրբ Երրորդութիւն՝ մի բնութիւն, մի աստուածութիւն. ոչ երեք աստուածք, այլ՝ մի Աստուած. մի կամք. մի թագաւորութիւն. մի իշխանութիւն. արարիչ երևելեաց և աներևութից։

Հաւատամք յեկեղեցի մեր զԹո-
ղուԹի մեղաց հաղորդու-
Թեան սրբոց :

Հաւատամք զմինն յերից
անձանց զբանն ած՝ ծնեալ
'ի հօրէ նախքան զյաւի-
տենս . 'ի ժամանակի իջեալ
յածածին կուսն Մարիամ՝
առեալ յարենէ նր՝ միաւո-
րեաց ը իւրում ածուԹեն .
ինն ամսեայ ժուժկալեալ
յարգանդի անարատ կու-
սին . և եղև ածն կատարեալ
մարդ կատարեալ . հոգւով
և մտօք և մարմնով . մի անձն
մի դէմ և միաւորեալ մի բն

նու

նուն ։ Ինքն մարդացեալ ա-
ռանց փոփոխման եւ առանց
այլայլութեան. անսերմն յղութի.
եւ անապական ծնունդ. որոյ
ոչ է սկիզբն աստուածութեան նորա՝ եւ
ոչ վախճան մարդկութեան նորա։
(զի յս քս երէկ եւ այսօր՝
նոյն եւ յաւիտեանս։) Հաւատամք
զտէրն մեր յս քս. շրջեալ
'ի վերայ երկրի։ Յետ, Լ. ամաց
եկեալ 'ի մկրտութիւն։ Հայր 'ի
վերուստ վկայեալ՝ դա է
Որդի իմ սիրելի. եւ Հոգին
սբ աղաւնակերպ իջեալ 'ի
վերայ նորա։ Փորձեալ 'ի սատանայէ
եւ յաղթեալ նմա։ Քարո-

 զեալ

զեալ մարդկան զփրկութիւն :
Մինչ տանեալ մարմնով. վշտա-
տակեալ, քացցեալ, և ծա-
ռաւեալ. Յետոյ ելեալ
կամաւ 'ի չարչարանս. խա-
չեալ և մեռեալ մարմնով.
և կենդանի ա̄ծութբն. Նոր
մինն եղեալ 'ի գերեզմանի՝
միաւորեալ ա̄ծութբն. և
հոգւովն իջեալ 'ի դժոխս՝
անբաժանելի ա̄ծութբն.
Աւարառեալ հոգւոցն՝ աւե-
րեալ զդժոխս՝ և ազատեալ
զհոգիսն: Յետ երից ա-
ւուրց յարուցեալ 'ի մեռե-
լոց և երևեալ աշակերտացն

Հաւատամք զտէրն մեր յս քս նո
վին մարմնովն համբարձեալ
յերկինս և նստեալ ընդաջ
մէ հօր : Նոյն գալոց է
նովին մարմնովն և փառօք
հօր ի դատել զկենդանիս
և զմեռեալս : Որոյ յարու
թեան մարդկան, հաւատամք և
զհատուցումն գործոց . ար
դարոցն կեանք յաւիտենա
կան . և մեղաւորացն տան
ջանք յաւիտենական :

✠ Ողջումն .

Մեղայ ամենասուրբ Եր
րորդութեն հօր և
և Որդւոյ և հոգ

ւոյն մ̃բյ։ Մեղուցեալ եմ
ա̃յ ։ Խոստովանիմ առաջի
ա̃յ՝ և սրբուհւոյ ա̃ծածնին՝
և առաջի քո հայր ս̃բ՝ զա̃մ
մեղս զոր գործեալ եմ։
Քանզի՝ մեղայ խորհրդով
բանիւ և գործով. կամայ
և ակամայ. գիտութ̃բ և ան
գիտութ̃բ՝ մեղայ ա̃յ։ Մե-
ղայ հոգւովս և զօրութ̃բ սո
րա. միտօքս և շարժմամբ սո
րա. մարմնովս և զգայութ̃բ
սորա։ Մեղայ զօրութ̃բ հոգ
ւոյս. խորամանկութ̃բ. անզ
գամութ̃բ. յանդգնութ̃բ և
երկչոտութ̃բ. շռայլութ̃բ և

ժլատութե. զեղխութե և ա-
նիրաւութե. չարահաւանու-
թե. յուսահատութե. և
թերամտութե՛ մեղայ քեզ:
Մեղայ չար խորհրդովն մը-
տացս. նենգութե. ատելութե.
խեթիւն. մախանօք. յաչախա-
նօք. թուլութե. պոռընկա-
կան խորհրդովք. արուական.
իգական. անասնական. գը-
րաստական. գազանական.
՚ի գիշերի և ՚ի տուընջեան և
րազական գիճութե և յանրջա-
կան գա՛րշ աղտեղութե՛ մե՛՛:
Մեղայ ցանկութե մարմնոյս
հեշտութե. պղերգութե. յօ

րանչմամբ քինոյ՝ շարժութբ մարմնոյս և զազրագործութբ՝ իպէսպէս ախտս. հեշտալրութբ լսելեացս. արատութբ աչացս. ցանկութբ սրրտիս. խզութբ ռընգացս. պագշոտութբ բերանոյս. անժուժկալութբ. շո՛այտութբ, և արբեցութբ՝ մս": Մեղայ; չարաբանութբ լեզուիս. սրտախօսութբ. սուտ երդմամբ. երդմնազանցութբ. հակառակութբ. վիճաբանութբ. բանսարկութբ. շոգմոգութբ. քսուդատաւորկաբանութբ. և ծաղու. զրախօսութբ. հերձա

խօ

խօսութբ. և անխծաբանութբ.
տրտնջելով. դժգոհելով.
բամբասելով. և հայհոյելով՝
մե՛՛: Մեղայ գողութբ ձե֊
ռացս. ագահելով. զրկելով.
հարկանելով. սպանանելով.
և ընդ գարշս ածելով՝ մե՛՛:
Մեղայ ամ յօդուածովք
շինուածոյս և ամ անդամօք
մարմնոյս. եօթնեակ զգայա֊
րանօքս և վեցեկի շարժ֊
մամբս. վերամբարձ ոտնա֊
հարութբ, և վայրաքարշ մեղ֊
կութբ. յաջ և յահեակ խոտո֊
րելով. առաջնոցն մեղանչե֊
լով. և վերջնոցն չար նշա֊

 նակ

ւ.ակ գոլով՝ մե՛ ։ Այլև մե-
ղայ եօթնիցս յանցանօք մա-
հացու մեղօք ։ Հպարտութբ
և մասամբք նորին ։ Նախան-
ձու և մա՛ ։ Բարկութբ և մա՛
Ծուլութբ և մա՛ ։ Ագահութբ
և մա՛ ։ Որկրամոլութբ և մա՛ ։
Ողջախոհութբ և մասամբք
նորին մե՛ ։ Այլև մեղայ ամ
պատուիրանացն այ ․ յանձ
նառնլեացն և հրաժարե-
լեացն ․ զի ոչ զյանձնառուելսն
կատարեցի և ոչ ի հրաժարելեացն
հեռացայ ։ Զօրէնս առւրի՝ և
յօրինացն հեղգացայ ․ ի
կարգս քրիստոնէութե հրա
ժարեցայ՝ և գործովս անար

ժան գտայ. գիտելով ըզ
չարին՝ կամաւ կորացայ. և՛ ի
բարեաց գործոց ինձէն հե
ռացայ։ վա՜յ ինձ. վա՜յ ինձ.
վա՜յ ինձ։ Օ՛րին ամեն, կամ
զօրին խոստովանիմ. զի ան
թիւ են յանցանք իմ. անաւե
լի են անօրէնութիւնք իմ. աննե
րելի են ցաւք իմ. և անբժ
շկելի են վէրք իմ, մե''։

Հայրում՝ զքեզ ունիմ միջ
նորդ հաշտութե և բարեխօս
առ միածին որդին այ. զի
իշխանութիւն որ տուեալ է
քեզ՝ արձակեսցես զիս ՛ի կա
պից մեղաց իմոց աղաչեմ
զքեզ։

✠ Աղօթք Արարեալ Սրն Ներսէսի Հայոց Կաթուղիկոսի.

Հաւատով խոստովանիմ և երկիր պագանեմ քեզ Հայր և Որդի և Սբ Հոգի. անեղ և անմահ բնութիւն. Արարիչ հրեշտակաց և մարդկան և ամն եղելոց. և ողորմեա՛ քո արարածոց և ինձ բազմամեղիս։ Հաւատով խոստովանիմ և երկիր պագանեմ քեզ՝ անբաժանելի լոյս միասնական Սբ Երրորդութի՛ և մի Ածութի. Արարիչ լուսոյ և հալածիչ խաւարի. հալածեա՛

՚Ի հոգւոյ իմմէ զխաւարն մե-
ղաց և անգիտութե. և լուսա-
ւորեա զմիտս իմ ՚ի ժամու
յայսմիկ աղօթել քեզ ՚ի հա-
ճոյս՝ և ընդունիլ ՚ի քէն
զխնդրուածս իմ. և''.
Հայր երկնաւոր ա̃ծ ճշմա-
րիտ՝ որ առաքեցեր զորդիդ
քո սիրելի ՚ի խնդիր մոլո-
րեալ ոչխարին մեղայ յեր
կինս և առաջի քո ընկալ զիս
ոպ̃ զանառակ որդին և զգե-
ցո՛ ինձ զպատմուճանն զառա-
ջին զոր մերկացայ մեղօք. և''
Որդի ա̃յ ա̃ծ ճշմարիտ՝ որ
խոնարհեցար ՚ի հայրական

 ծո

ծոցոյ՝ և առեր մարմին ՚ի
ս͞րբոյ կուսէն մարիամայ վ͞ս
մերոյ փրկութ͞ե . խաչեցար
և թաղեցար և յարեար ՚ի
մեռելոց և համբարձար փա
ռօք առ հայր՝ մեղայ յեր
կինս և առաջի քո . յիշեա՛
զիս ո͞րպ զաւազակն յորժամ
գաս արքայութ͞բ քով . և՛՛:
Հոգի ա͞յ ա͞ծ ճշմարիտ որ
իջեր ՚ի յորդանան և ՚ի վեր
նատունն . և լուսաւորեցեր
զիս մկրտութ͞բ ս͞բ աւազանին
մեղայ յերկինս և ա͞ռջի քո .
մաքրեա՛ զիս վերստին ա͞ծ
ային հրով քո՝ ո͞րպ հրեղէն

լեզ

լեզւ̂ զք ա͞բ զառաւաքեալն. և՛՛
Ա՛նեղ բնութի՛ մեղայ քեզ
մտօք իմովք՝ հոգով և մարմ
նով իմով. մի՛ յիշեր զմեղա
իմ զառաջինս՝ վ͞ն անո՛ւ անզ-
քում ս͞բյ. և ա՛՛:

Տեսօղ ա͞մի՝ մեղայ քեզ
խորհրդով բանիւ̂ և գոր
ծով. ջնջեա զձեռագիր յն
ցանաց իմոց և գրեա զանուն
իմ 'ի դպրութե կենաց. և՛՛:

Քննօղ գաղտնեաց՝ մեղայ
քեզ կամայ և ակամայ՝ գի-
տութբ և անգիտութբ. Թո
ղութի շնորհեա մեղաւորիս
զի 'ի ծննդենէ ս͞բ աւ̂ազա

 նին

նէին մինչև ցայսօր՝ մեղու-
ցեալ եմ առաջի ա̃ծութե̃
քո․ զգայարանօք իմովք՝ և
ա̃մ անդամօք մարմնոյս․ և՛՛։
Ւ: Մենախնամ տ̃ր՝ դի՛ր պահա-
պան աչաց իմոց զերկիւղ քո
ո̃ր՝ ոչ ևս հայել յարատ․ և
ականջաց իմոց ոչ ախորժել
լսել զբանս չարութե̃․ և բե-
րանոյ իմոյ ոչ խօսել զստու-
թի̃․ և սրտի իմոյ ոչ խոր-
հել զչարութի̃․ և ձեռաց ի-
մոց ոչ գործել զանիրաւու-
թի̃․ և ոտից իմոց՝ ոչ գնալ
'ի ճանապարհս անօրէնութե̃․
այլ ուղղեա՛ զշարժումն

սա

սոցա լինիլ միշտ ըստ պատ_
ուիրանաց քոց յա͞մի. և՛:
Հուր կենդանի Ք͞ս՝ զհուր
սիրոյ քո զոր արկեր յեր
կիր՝ բորբոքեա՛ յանձն իմ
զի այրեսցէ զախտ հոգւոյ
իմոյ և սրբեսցէ զխիղճ մը
տաց իմոց և մաքրեսցէ ըզ
մեղս մարմնոյ իմոյ և վա_
ռեսցէ զլոյս գիտութե͞ քո
՚ի սրտի իմում. և՛՛:
Իմաստութի͞ հօր յ͞ս՝ տուր
ինձ իմաստութի͞ զբարիս խոր
հիլ և խօսիլ և գործել ա_
ռաջի քո յա͞մ ժամ. ՚ի չար
խորհրդոց ՚ի բանից և ՚ի գոր

 ծոց

ծոց փրկեա՛ զիս . և"։
Կամեցող բարեաց տ̅ր կա-
մարար՝ մի՛ թողուր զիս ՚ի
կամս անձին իմոյ գնալ. այլ
առաջնորդեա՛ ինձ լինիլ
միշտ ըստ կամաց քոց բա-
րեսիրաց . և ռ"։
Արքայ երկնաւո՛ր՝ տո՛ւր
ինձ զարքայութ̅ի քո՝ զոր
խոստացար սիրելեաց քոց.
և զօրացո՛ զսիրտ իմ ատել
զմեղս և սիրել զքեզ միայն
և առնել զկամս քո . և"։
Խնամօղ արարածոց՝ պա-
հեա՛ նշանաւ խաչի քո զհո
գի և զմարմին իմ. ՚ի պատ

 րա

բանաց մեղաց՝ 'ի փորձութեց
դիւաց՝ և 'ի մարդոց անիրա
ւաց. և յա͞մ վտանգից հոգ
ւոյ և մարմնոյ. և ո՛՛։
Պահապան ա͞մի ք͞ս՝ աջ քո
հովանի լիցի 'ի վ͞ր իմ 'ի տու
է և 'ի գիշերի. 'ի նստել 'ի
տան, 'ի գնալ 'ի ճանապարհ,
'ի ննջել և 'ի յառնել, զի մի՛
երբեք սասանեցայց. և՛՛.
Ա͞ծ իմ, որ բանաս զձեռն
քո և լնուս զա͞մ արարածս
ողորմութ͞բ քով. քեզ յանձն
առնեմ զանձն իմ. դու հո
գա և պատրաստեա զպէտս
հոգւոյ և մարմնոյ իմոյ յայ
 սմ

սրմհեաուտ մինչև յ՟տն. և՛՛:
Դարձուցիչ մոլորելոց, դար
ձո զիս 'ի չար սովորութեց
իմոց 'ի բարի սովորութին. և
բևեռեա 'ի հոգի իմ զսոս
կալի օր մահուն, և զերկիւղ
գեհենոյն, և զսէր արքայու
թեն. զի զղջացայց 'ի մեղաց
և գործեցից զարդարութին և
Աղբիւր անմահութեն, աղբե
րացո 'ի սրտէ իմմէ զարտա
սուս ապաշխարութեն որպէս պո
ռնկին. զի լուացից զմեղս
անձին իմոյ յառաջ քան զե
լանելն իմ յաշխարհէս. և՛՛:
Պարգևիչ ողորմութեն՝ պար

պհեա՛ ինձ ուղղափառ հա
ւատով և բարի գործով և
սբ մարմնոյ և արեան քո
հաղորդութ̅ն գալ աւուրս.
և ողոր՛՛։

Բարերար սր՝ հրեշտակի
բարւոյ յանձն արասցես
զիս․ քաղցրութ̅բ ա՛ անդել
զհոգի իմ․ և անխռով անցու
ցանել ընդ չարութ̅ այսոցն
որք են 'ի ներքոյ երկնից․ և՛՛

Լոյս ճշմարիտ քս՝ արժա_
նաւորեա՛ զհոգի իմ ուրա
խութ̅ տեսանել զլոյս փա_
ռաց քոց 'ի կոչման աւուրն.
և հանգչիլ յուսով բարեց

յօթևանս արդարոց մինչև
յօր մեծի գալստեան քո. և"
Պատաւոր արդար՝ յոր-
ժամ գաս փառօք Հօր 'ի
դատել զկենդանիս և զմե
ռեալս, մի' մտաներ 'ի դա
տաստան ընդ ծառայի քում.
այլ փրկեա՛ զիս յաւիտենա
կան հրոյն. և լսելի արա
ինձ զերանաւէտ կոչումն
արդարոց յերկնից արքայու
թեանդ. և ողոր":
Ամենողորմ տէր՝ ողորմեա
ամ հաւատացելոց 'ի քեզ.
իմոց և օտարաց՝ ծանօթից
և անծանօթից՝ կենդանեաց

և մտաւելոց․ շնորհեա և
Թշնամեացն իմոց և ատե
լեացս Թողութի՛ ոյք աւխ
յանցանացն․ և դարձո՛ զնս
'ի չարեացն զոր ունին ընդ
իմ, զի ողորմութեդ քում
արժանի եղիցին․ և'':
Փառաւորեալ տր՛ ընկալ
զաղաչանս ծառայիս քո․ և
կատարեա՛ 'ի բարի զխնդր
ւածս իմ բարեխօսութբ սրբ
բուհւոյ Ա. ծածնին և Յով
հաննու մկրտչին․ և սրբյն
Ստեփաննոսի նախավկային.
և սրբյն Գրիգորի մերոյ լու
սաւորչին․ և սրբց Ա. ռաքե

լոյ՝ Մարգարէից՝ Վարդա-
պետաց՝ Մարտիրոսաց՝ Հայ-
րապետաց՝ Ճգնաւորաց՝
Կուսանաց՝ Միանձանց. և
ամ սրբց քոց երկնաւորաց
և երկրաւորաց։ Եւ քեզ
փառք և երկրպագութիւն անբա-
ժանելի ընդ Սրբոյ Հոգւոյդ
յաւիտեանս յաւիտենից ամէն։

✠ Աղօթք զօրաւորք սրբոյն Գրիգո-
րի Նարեկացւոյն. 93։

Ած յաւիտենական՝
բարերար և ամե-
նակալ. ստեղծիչ
լուսոյ, և յօրինիչ գիշերոյ.

կեանք 'ի մահու եւ լոյս 'ի խա-
ւարի, յոյս ակնունողաց եւ
երկայնմտութի̃ տարակուսե-
լոց ։ Որ ամենարուեստ ի-
մաստութ̃ քո դարձուցանես
յայգ զստուերս մահու .
աննուաղ ծագումն եւ ան-
մուտ արեգակն . քանզի ոչ
զօրէ ծածկել զլոյս տէ-
րութ̃ քո խաւար գիշերոյ.
որում կրկնի ծունր երկր-
պագութ̃ ամ̃ եղելոց . երկ-
նաւորաց եւ երկրաւորաց եւ
սանդարամետականաց ։ Որ
լսես զհեծութի̃ կապելոց .
եւ հայիս յաղօթս խոնար-

հաց. և ընդունելիս զկենդարար
ճաշս նցա։ Ա՜ծ իմ և Թագաւոր
իմ. կեանք իմ և ապաւէն
իմ. յոյս իմ և վստահութի՜
իմ յա՜ քո՜ ա՜ծդ ա՜մ։ Ա՜րդ՝
հանգուցեալ ՚ի հոգիս մ՜եր,
մխիթարութի՜ վշտաց, և քա
ճարան մեղուցելոց. որ դի
տես զա՜մ յառաջ քան զլի
նիլ նց. առաքեա զպահապա
նողական զօրութի՜ աջոյ քո՝
և փրկեա զիս յերկիւղէ
գիշերոյ և ՚ի դիւէ չարէ.
ո՜պ զի զ.իշատակ սոսկալի
և ա՜ր քո անուանդ՝ միշտ
համբուրեալ շրթամբք հոգ-

ւոյ

ւոյ ըղձութե՟ ընծայ՝ կեցից
պահպանեալ ընդ այնոսիկ
որք կարդան զքեզ 'ի բոլոր
սրտէ։ Եւ 'ի դրոշմ՟ խաչի
քոյոյ նշանիդ զոր ա՟ծային
արեամբ քո ներկեալ նորո
գեցեր՝ եւ'ի նոյն շնորհ որ
դեգրուն զմեզ մկրտեցեր՝
եւ'ի փառս պատկերի քո նը
կարեալ յօրինեցեր. այսու
պարգեւօքդ ա՟ծականօք՝ ա
մաչեսցէ ս՟տնյ. քակտեսցին
մեքենայքն. բարձցին որո
գայթքն. պարտեսցին մար
տուցեալքն. պակասեսցին
զէնքն սայրասուրք. մերժես

 ցի

ցի մեզ փարատեսցի խա-
ւարն . մեկնեսցի մառա-
խուղն . բաղուկ քո հովա-
նասցի և աջ քո կնքեսցէ :
Ա՛ծ զի գթած ես և ողոր-
մած . և անուն քո կոչեցել
է ՚ի վե՛ր ծառայից քոց . և
քեզ ընդ հօր հոգւովդ
սրբով փառք իշխանութիւն յա՛՛:

Նորին տե՛ն Գրիգորի Նա-
րեկացւոյն : 41 .

րդի ա՛յ կենդանւոյ՝
օրհնեալդ յա՛մս :
Հօրդ անհաս՛ուրի ան-
քննելին ծնունդ : Ա՛ր տկա-
րանայ առ ՚ի քէն և ո՛չ ինչ:

Որ ՚ի ծագել առաւաւտուն երևեր
շողից ողորմութե քո փրկ՚ց
հալին մեղք. հալածին դևք.
ընչին յանցանք. խզին կա
պանք. խորտակին շղթայք.
կենդանանային մահացեալք.
բժշկին հարուածք. ողջա
նան վէրք. բառնին ապա
կանութիք. տեղի տան տրխ
րութիք. նահանջին հեծու
թիք փախնու խաւարն. մեկ
նի մեգն. մերժի մառախու
ղըն. փարատի մուայլն. ապա
ւի աղջամուղջն. վերանայ
մութն. գնայ գիշերն. տա
րագրի սատանայն. հ.քանան

 հա

չարեացն. հալածին յուսա-
հատուեսք: Ո՜վ Թագաւո-
րէ ձեռն քո ամենակալ՝ քա-
ւ՜իցէ զմի. Որ ոչ եկիր կո-
րուսանել զմարդկան հոգիս-
այլ՝ կեցուցանել. Թո՛ղ ինձ
զանթիւ չարիսն իմ բազում
ողորմութեամբդ: Ո՜վ դու մի-
այն ես երկնի անճառ. և
երկրի անզննին: ՚ի տարր
գոյից՝ և յեզր ծագաց
աշխարհի: Ակիզբն ամի՝ և
յամի. ամի՜ ըրմամբ օրհ-
նեալդ ՚ի բարձունս: Ո՜
քեզ ընդ Հօր և Հոգւոյդ
սրբոյ վայել":

Սրբոյ Աստուածածնին որ Ըստ Մատթէոսի։

Եւ մինչդեռ անցանէր ընդ այն Յս̅. զհետ եղեն նոր̅ կոյրք երկու աղաղակէին՝ եւ ասէին. ողորմեաց մեզ որդի Դաւթի. Եւ իբրեւ եկն ՚ի տուն. մատեան առնա կոյրքն. եւ ասէ ցն̅ս Յս̅. հաւատայք եթէ կարող եմ առնել ձեզ զայդ։ ասեն ցնա այո Տ̅ր։ Յայնժամ մերձեցաւ յաչս նց̅՝ եւ ասէ ըստ հաւատոց ձերոց եղիցի ձեզ։ Եւ բացան աչք նց̅, եւ սաստեաց նց̅ Յս̅

 եւ

և ասէ. զգոյշ կացէք՝ մի ոք
գխռովեցէ։ Եւ նոքա ելեալ
համբառնեցին զնա ընդ ամ
երկիրն ընդ այն։ Եւ յե
լանելըն նցա արտաքս ահա մա
տուցին առ նա զայր մի համր
դիւահար։ Եւ յելանելըն
դիւին խօսեցաւ համրն և
զարմացան ժողովուրդքն՝
և ասեն. Թէ և ոչ երբէք
երևեցաւ այսպիսի ինչ յիս
րայէլի։ Իսկ փարիսեցիքն
ասէին. իշխանաւն դիւաց
հանէ դա
զդևս։

Սրբոյ Աւետարանիս որ ըստ Մարկոսի.

Եւ ել լուր նր ընդ
ամ կողմն գալիլեաց
ւոց: Եւ վաղվաղա
կի ելեալ ի ժողովրդենէն
եկն ի տուն սիմոնի եւ անդ
րեայ յակոբու եւ յօհաննու
հանդերձ: Եւ զոքանչ սիմո
նի դնէր ջերմացեալ եւ վաղ
վաղակի ասեն ցնա վս նր:
Եւ մատուցեալ յարոյց զնա
կալեալ զձեռանէ նր եւ ե
թող զնա տենդն եւ պաշտէր
զնս: Եւ ի բերեւ երեկոյ եղեւ
ի մտանել արեգականն բե
րէին առ նա զամ հիւանդս

և զդիւահարս։ Որ էր ամ քաղաքն ժողովեալ առ դրունսն։ Որ բժշկեաց զբազում հիւանդս ի պէսպէս ախտից. և դևս բազումս եհան, և ոչ տայր խօսիլ դիւացն. զի գիտէին զնա թէ Քրիստոսն է։

✢ Սրբոյ Աւետարանին որ ըստ Ղուկասու։

Եւ եղև ի աւուրսն ընդ այնոսիկ ել ի լեառնն կալ յաղօթս, և հանէր զգիշերն ի գլուխ յաղօթսն այ։ Որ իբրև այգ եղև կոչեաց զաշա

կերտ

կերտսն իւր և ընտրեաց 'ի
նցնէ երկոտասանս․ զորս և
առաքեալս անուանեաց։
Զսիմոն՝ զոր և պետրոս ան
ուանեաց․ և զանդրէաս զեղ
բայր նորին, և զյակոբոս, և
զյոհաննէս․ և զփիլիպպոս․
և զբարդուղիմէոս։ Եւ ըզ
մատթէոս․ և զթօմաս․ և
զյակոբոս ալփեայ․ և զսիմոն
զկոչեցեալն նախանձայոյզ։ Եւ
զյուդայ յակոբեայ և զյու
դայ իսկարիովտացի որ եղև
իսկ մատնիչ։ Եւ իջեալ նո
քօք հանդերձ 'ի տեղի մի
տափարակ և ժողով աշակեր

 տաց

տացնին։ և բազմութ յայժ
ժողովրդեանն յամ հրէաս
տանէ և յէմէ և յայնմ կող
մանէ և՚ի ծովեզերէն տիւ
րոսի և սիդօնի։ Որք եկին
լսել ՚ի նմանէ և բժշկիլ ՚ի հի
ւանդուէ իւրեանց և նեղէլ
քն այսոց պղծոց բժշկէին։
Եւ ժողովուրդն խնդրէր
մերձենալ ՚ի նա զի զօրուի
բազում ելանէր ՚ի նմանէ
և բժշկէր զամենեսին ։

✠ Սրբոյ Աւետարանիս որ Ըստ
Յօհաննու ։

Յետ այսորիկ տօն էր
հրէից, և ել Յս
յէմ Եւ էր յէմ

՚ի պրոպատիկէ աւազանին
որ կոչիւր եբրայեցերէն
բեթհեզդայ հինգ սրահ։
Յորս անկեալ դնիւր բազմու-
թիւն յոյժ հիւանդաց. կու-
րաց. կաղաց. գօսացելոց.
որք ակն ունէին ջրոյն յու-
զելոյ։ Եւ հրեշտակն իջա-
նէր ըստ ժամանակի յաւա-
զանն. եւ յուզէր զջուրն։
եւ որ նախ ՚ի շարժումն ջուրցն
իջանէր յաւազանն. բժշ-
կիւր, որ ունէր յոր ցաւս հի-
ւանդութեան։ Եւ անդ էր այր
մի, որոյ լը ամ էր ՚ի հիւան-
դութեան իւրում։ Զնա իբրեւ

Եւ տես Յս զի անկեալ դնիւր
և գիտաց եթէ բազում ժա
մանակք են այնուհետև, ա
սէ ցնա կամիս ողջ լինել
Պատասխանի ետ նմա հի
ւանդն. Տէր ոչ զոք ունիմ
զի յորժամ ջուրքն յուզի
ցին արկցէ զիս յաւազանն
և մինչ ես դանդաղեմ, այլ
ոք քան զիս յառաջագոյն
իջանէ։ Ասէ ցնա Յս. արի,
առ զմահիճս քո և գնա։ Եւ
ողջացաւ այրն. և յարեաւ
էառ զմահիճս իւր և շր
ջէր. և էր շաբաթ յա-
ւուրն այնմիկ.

Ա. ՄԱՐԿ։

Յիշատակարան Տպագրողի,

Փափագելով անձանց բա_
րեպաշտից՝ խնդրուածոցն
սրբւ հւոյն մարիանէի և
խոստմանցն տն̃, (որս յե_
րեսն 50) 'ի լոյս ածին վերըս
տին տպեցուցանելով. պօհ
ճաճի գէորգն, թուղլաճի
պօղոսն, որդ̃ւ յովհաննն, խա
չատ որդ̃ւ միխիթարն, սահաթ
ճի որդ̃ւ համբարձումն, և
թուլումպաճի յարութ̃ին)
հալալ արդեամբք՝ 'ի յիշ̃տկ
իւրեանց և իւրայնոց և ամ̃
արեանառու Մերձաւորաց
կենդանեաց և համայն Նըն

ջեցելոց ։ Ո՛րդ՝ մինչ հան_
դիպիք ընթեռնլով և կամ
օրինակելով. յիշեցէք ՚ի մա
քուր յաղօթս ձեր զվերոգ
րեալս. ոպ̃ զի բարեխօսուբ̃
ս̃րբուհւոյն մարիամեայ տա_
ցէ տ̃ր ա̃ծ. կենդանեացն
արևշատուի̃ և ննջեցելոցն
հանգիստ և արքայութի̃.
և որք յիշէսդ՝ բարեխօ_
սութբ̃ ս̃րբյն մարիամեայ՝
յիշեալ լինիք ՚ի
քս̃է յս̃է
փրկչէն
մերմէ
Ա՛մէն ։

Մատթէոս Քամալեան

1891 Յ. Ապրիլ 3

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Աբգար Քամալեանց